

SAĞLIK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN BOŞ ZAMANLARINI DEĞERLENDİRME ALIŞKANLIKLARI

Spare Time Habits of the Students of the Health High School

Asiye KARTAL¹, İlğün ÖZEN ÇINAR², Büşra AĞGÖN³

ÖZET

Amaç: Bu araştırma sağlık yüksekokulu öğrencilerinin boş zamanlarını nasıl değerlendirdiklerini ve boş zamanlarında hangi etkinliklere katıldıklarını tespit etmek amacıyla planlanmıştır.

Yöntem: Araştırmanın evrenini Denizli Sağlık Yüksekokulu'nda öğrenim gören 302 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma örneklemeine araştırmaya katılmayı kabul eden 227 öğrenci alınmıştır. Araştırmanın verileri anket formu ile toplanmıştır. Anket formunda yer alan sorular öğrencilerin demografik özellikleri ve boş zamanlarında yaptıkları faaliyetleri değerlendirme kapsamında hazırlanmıştır. Verilerin analizinde sayı ve yüzdeler dağılım ile ki-kare testi kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin %33.9'u erkek, %66.1'i kızdır. Yaş ortalaması 20.87±2.36'dır. Öğrencilerin %36.2'si birinci sınıftadır, %87.2'si çekirdek ailede yaşamaktadır. Öğrencilerin boş zaman etkinlikleri değerlendirildiğinde, %52.4'ü boş zamanlarında çeşitli eğlence içerikli etkinliklere katıldığını, %62.9'u roman türü kitap okuduğunu, %51.1'i eğlence içerikli televizyon programı seyrettiğini, %68.3'ü radyoda müzik dinlediğini, %47.6'sı komedi içerikli filmlerinden hoşlandığını, %53.7'si spor yaptığını belirtmiştir. Öğrencilerin cinsiyet ve gelir durumları ile boş zamanlarda yapılan etkinlik alanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir.

Sonuç: Yüksekokul öğrencileri boş zamanlarını daha çok pasif faaliyetlerle değerlendirmektedirler. En çok tercih ettikleri boş zaman faaliyetlerinin daha çok bireysel nitelikte olduğu belirlenmiştir. Üniversiteler, özellikle öğrencilerin meslek açısından kariyerlerine önem verdikleri kadar, gençlerin entelektüel yönlerini geliştirmelerine katkıda bulunacak boş zaman faaliyetlerine de önem vermelidir.

Anahtar sözcükler: Sağlık yüksekokulu, öğrenci, boş zaman etkinliği

ABSTRACT

Aim: This research was planned to determine how high school of health students spend their spare time and in which activities they take part in their spare time.

Methods: The universe of this descriptive research included of 302 students at Denizli School of Health. The sample was 227 accepted to join the research. Data of the research was gathered by survey method. The questions in the survey form were prepared with the aim of evaluating the demographic features of the students and their spare time activities. In the analysis of the data, number and distribution was used to evaluate socio-economic features and spare time activities and chi-square analysis was used to evaluate the variances affecting the spare time activities.

Results: 33.9 % of the students are male, 66.1 % are female. Age average is 20.87±2.36. 36.1 % of the students are in their first year, 87.2% of the students' family type nuclear family. With regard to the spare time activities the results are as follow: 52.4% of the students join various entertaining activities in their spare time, 62.9% reads book as novels, 51.1% of them watch television entertainment programs, 68.3% of them listen to music on the radio, 47.6% of them likes watching comedy films, 53.7% of them are interested in doing sports. It was determined that there is a statistically significant difference between the students' gender and income average and spare time activities.

Conclusion: High school of health students spend their spare time mostly by doing passive activities. It was determined that the most preferred spare time activities are of individual nature. Universities should give importance to the spare time activities which will contribute to their intellectual development besides they give importance to students' career in terms of the job.

Key Words: Health high school, student, spare time activity

¹ Yrd. Doç., Dr., Pamukkale Üniversitesi Denizli Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü-DENİZLİ

² Öğr. Gör. Dr., Pamukkale Üniversitesi Denizli Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü-DENİZLİ

³ Öğrenci, Pamukkale Üniversitesi Denizli Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü-DENİZLİ

Yazışma Adresi

Yrd. Doç.Dr. Asiye KARTAL

Pamukkale Üniversitesi Denizli Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü-DENİZLİ

e-mail: akartal@pau.edu.tr

Tel: 05326688508

Geliş tarihi/Received:12/01/2012 ; Kabul tarihi/Accepted:05/06/2012

GİRİŞ

Modern toplumlardaki insanlar, iş streslerinden uzaklaşmak için yalnızca dinlenmeye değil, iş dışındaki faaliyetlere ve tatminlere de ihtiyaç duyarlar yani boş zamana ihtiyaç duyarlar. Modern anlamda boş zaman, çok sayıda çalışan insanın zevk aldığı, yeteneklerini geliştirdiği veya eğlendiği, iş dışındaki olumlu faaliyetlerdir (Tel 2007). Modern boş zamanın, ayırdedici karakteri de sadece pasif olarak zaman geçirmek değil, faaliyet ve yaratıcılıktır. Böyle bir anlayışın oluşmasında, eğitimdeki gelişmelerin yanı sıra iletişim araçlarının, televizyonun, gazetelerin, popüler edebiyatın ve müziğin, kişilerin kültürel deneyimlerini büyük ölçüde arttırarak katkıda buldukları bir gerçektir (Süzer 1997).

Boş zamanla ilgili çeşitli tanımlar yapılmıştır. Boş zaman, kişinin işe, işle ilgili sorumluluklarına, kendisinin ve ailesinin bakımına ayırdığı zamanın dışında kalan, dolayısıyla zorunluluklarının olmadığı özgür bir zaman birimi olarak tanımlanmaktadır (Karaküçük 1999). Zamanın çalışmakla ilgili bölümünün dışında kalan bölümleridir. Bir başka tanıma göre boş zaman, günlük hayatın uyku, dinlenme ve çalışma dışında kalan bireyin istediği gibi kullanabileceği zamandır (Karaküçük 1999; Sayiner 1973).

Boş zaman faaliyetleri; herhangi bir ödül ya da başarı kazanma amacını taşımayan, kişilerin fiziksel ve zihinsel güçlerini dış etkenlerin baskısı ile değil içten gelen bir duyguyla dışarıya verebilme fırsatını yaratan, katılımında istek, uygulanmasında zevk, sonucunda ise doyum sağlayabilecek her türlü aktivitedir (Yurtseven 1992). Boş zaman faaliyetleri, toplumdan topluma olduğu gibi aynı toplum içinde bireyin ihtiyaç ve beklentilerine göre sürekli bir değişim içindedir. Geçmişten günümüze değişen eğlence anlayışı buna bir örnektir. Toplumsal ve bireysel açıdan işlevleri olan boş zaman faaliyetleri, gerek bireylerin gerekse toplumun sosyo-ekonomik ve sosyokültürel değişkenleriyle etkileşim içerisindedir. Boş zaman faaliyetleri; insanın ruh sağlığının gelişmesini ve düzenlenmesini, yeteneklerin keşfedilmesini ve geliştirilmesini sağlar, mutluluk verir, yaşamayı geliştirme amaçlıdır, yeni bilgi ve beceriler kazandırır, çalışmayı verimli kılar, verimliliği artırır ve üretime hizmet eder (Süzer 1997).

Boş zamanların değerlendirilmesi, bir deneyim biçimi eğitim safhası ve duyguların boşalmasını sağlayan bir yoldur ve insanın içinde bulunduğu her dönemde önemle ele alınması gereken bir konudur. Ancak bireylerin kişilik gelişmelerinin büyük ölçüde bi-

çimlendiği, yetişkinlik modelinin kurulduğu bir geçiş dönemi olarak görülen üniversite gençliği açısından etkisi daha da önemlidir (Süzer 1997). Özellikle biyolojik, psikolojik ve sosyal açıdan hızlı değişimin yaşandığı gençlik döneminde boş zaman değerlendirme etkinlikleri daha yoğun biçimde gerçekleştirilmektedir. Üstelik aynı yaş grubundaki diğer gençlere göre üniversite gençliği; tüketici konumunda bulunması nedeniyle daha fazla boş zamana sahiptir (Başoğlu 2004). Gençlerin boş zamanlarını değerlendirecek yerlerin olmaması onların ruhsal ve bedensel gelişmelerini olumsuz yönde etkileyebilecek ortamlara kaymasına yol açabilir (Büküşoğlu ve Bayturan 2005). Gençlerin boş zamanlarını değerlendirme biçimleri kendilerine sağlanan imkânlarla da büyük oranda ilgilidir. Diğer bir ifade ile gençlerin boş zaman etkinliklerini gerçekleştirmeleri sosyalleşme sürecinde içinde buldukları aile, eğitim, sosyal çevre vb. gibi kurumların özelliklerine göre şekillenmektedir (Genç 2004). Boş zamanların gençlik döneminde olumlu değerlendirilmesi, gerek bireyde olumlu tutum ve davranışların kalıcı olmasına yol açarken, gerekse bireyi bedensel psikolojik ve toplumsal açıdan rahatlatıp çalışma başarısını ve iş verimini arttırmakta, bilgi beceri ve yeteneklerinin gelişmesine de yardımcı olmaktadır (Yetiş 2008).

Gençlerin boş zamanlarını değerlendirmeleri ve boş zamanda yapılan etkinliklere katılımları, üniversite eğitimleri sırasında okulların kendilerine sunduğu olanaklar kapsamında yarı örgütlü bir şekilde gerçekleştirmekte; bu bağlamda üniversiteler öğrencilerinin formal eğitimleri dışında kalan zamanlarını iyi bir şekilde değerlendirmeleri için de yönlendirici rol üstlenebilmektedirler. Üniversitelerin hazırladıkları rekreasyon (boş zamanda yapılan etkinlikler) programları ve buna ilişkin altyapı olanakları, gençlerin aralarındaki iletişimi artırırken, diğer katılım nedenlerini de tatmin etmektedir (Karaküçük 1999). Bireylerin sosyal, psikolojik ve kültürel yönden gelişmesinde etkili olan boş zaman faaliyetleriyle insan unsurunun, topluma sosyal ve ekonomik yönden daha çok katkıda bulunması mümkündür (Erkal 1992; Çınar ve Sanioğlu 2009).

Üniversiteler, her açıdan topluma yararlı ve mesleklerinde iyi yetişmiş bireyler yetiştirmeyi hedefleyen kurumlar olmalıdır. Üniversite öğrencileri aldıkları eğitim ve ileride bulunacakları konular açısından ülkelerin geleceğini belirleyen kişiler olmaya adaydır. Bu nedenle üniversite öğrencilerinin yalnız mesleki değil, sosyal, fiziksel ve ruhsal açıdan gerekli olan çok yönlü eğitim programlarından geçirilmesi ülkemizin geleceği açısından önem taşımaktadır (Mansuroğlu

2002). Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim gören gençlerin boş zaman etkinliklerine katılımları son yıllarda üniversite kampüslerinin gelişmesi ve yönetimlerin bu konudaki çabalarıyla gün geçtikçe artmaktadır. Zamanı verimli ve etkili kullanabilme öncelikle bir eğitim işidir. Bu ise okullara ve ailelere düşen bir sorumluluktur. Zamanı iyi kullanabilmek, her şeyden önce insanın kendisine, çalışma ve sosyal hayatına; dinlenme, eğlenme biyolojik ve fizyolojik ihtiyaçların karşılanmasına ayırdığı zaman birimleri arasında dengeyi iyi kurabilmesine bağlıdır (Karaküçük 1995).

AMAÇ

Bu araştırma Denizli Sağlık Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin boş zamanlarını nasıl değerlendirdiklerini ve boş zamanlarında hangi etkinliklere katıldıklarını tespit etmek amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Tanımlayıcı olarak yapılan bu araştırmanın evrenini Denizli Sağlık Yüksekokulu'nda öğrenim gören 302 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyerek öğrencilerin tamamı araştırmaya alınmak istenmiş, ancak araştırmaya katılmayı kabul eden 227 öğrenci ile çalışılmıştır. Araştırmanın uygulanabilmesi için kurum izni alınmıştır. Aynı zamanda araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilere araştırma hakkında gerekli açıklama yapılmış ve sözlü onam alınmıştır. Öğrencilerin toplam %75.16'sına ulaşılabilmektedir. Araştırma verileri anket formu kullanılarak toplanmıştır. Anket formunda yer alan sorular, öğrencilerin sosyo demografik özellikleri ile boş zaman etkinliklerini ve tercihlerini saptamaya yönelik hazırlanmıştır. Anketler öğrencilere verilerek cevaplamaları istenmiştir.

Verilerin analizinde SPSS 11.0 bilgisayar istatistik programı kullanılmıştır. Sosyodemografik ve boş zaman etkinlikleri sayı ve yüzde dağılımları ile belirtilmiş olup, boş zaman etkinliklerini etkileyen değişkenleri incelemek için ki-kare testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin boş zamanlarını nasıl değerlendirdiklerini ve boş zamanlarında hangi etkinliklere katıldıklarını tespit etmek amacı ile yapılan bu çalışmanın bulguları aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1. Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri

Tanıtıcı özellikler	Sayı	%
Cinsiyet		
Erkek	77	33.9
Kız	150	66.1
Yaş ortalaması (20.87±2.36)		
Sınıf		
1. sınıf	82	36.2
2. sınıf	50	22.0
3. sınıf	60	26.4
4. sınıf	35	15.4
Aile Tipi		
Çekirdek aile	199	87.6
Geniş aile	28	12.4
Gelir durumu		
Yüksek	50	22.0
Orta	165	72.7
Düşük	12	5.3
Gelir getiren bir işte çalışma durumu		
Çalışan	34	15.0
Çalışmayan	193	85.0
Aile ilişkisinden memnun olma durumu		
Her açıdan mükemmel bir aile	84	37.0
Bazı açılardan mükemmel bir aile	123	54.2
Pek mükemmel olmayan bir aile	18	7.9
Tamamen mükemmel olmayan bir aile	2	0.9
Okulu tercih etme nedeni		
Puanının sadece bu bölüme yetmesi	84	37.0
Ailenin istemesi	118	52.0
İş olanağının daha fazla olması	16	7.0
Sevmesi	9	4.0

Öğrencilerin %66.1'i kız, yaş ortalaması 20.87±2.36'dır. Öğrencilerin %36.2'si birinci sınıfta öğrenim görmektedir. Öğrencilerin %87.6'sı çekirdek aile, % 72.7'sinin gelir düzeyi orta derecede ve %37.0'ı ailesini her açıdan mükemmel bir aile olarak değerlendirmiş, %52.0'ı bu bölümü ailesi istediği için tercih ettiğini belirtmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Boş Zaman Etkinlikleri

Boş zaman etkinlikleri	Sayı	%
En çok katıldıkları etkinlik alanı		
Eğitim	35	15.4
Sanat ve kültür	39	17.2
Spor	34	15.0
Çeşitli eğlenceler	119	52.4
Kitap okuma sıklığı		
Sık sık	46	20.7
Bazen	143	64.4
Nadiren	38	14.9
Okudukları kitap türü		
Roman	143	63.0
Polisiye	25	11.0
Bilimsel	55	24.2
Spor	4	1.8
Gazetede en çok okunan bölüm		
Haber	128	56.4
Politika	41	18.1
Spor	16	7.0
Karikatür	27	11.9
Müzik	11	4.8
Ekonomi	4	1.8
Televizyonda izlenen program		
Eğlence	116	51.1
Spor	38	16.7
Müzik	49	21.6
Moda	7	3.1
Ekonomi	15	6.6
Karikatür	2	0.9
Hoşlanılan müzik türü		
Sanat müziği	31	13.7
Halk müziği	80	35.2
Hafif müzik	86	37.9
Klasik müzik	30	13.2
Edebiyatla uğraşma durumu		
Evet	59	26.0
Hayır	168	74.0
Ev işi yapma durumu		
Evet	59	26.0
Hayır	168	74.0
Hobi		
Yok	41	18.1
Var	186	81.9
Okulda eğitsel faaliyete katılma durumu		
Katılıyorum	102	44.9
Katılmam	125	55.1
Gezi ve seyahatlere katılma durumu		
Kamplara giderim	15	6.6
Aileme bağlıyım	114	50.2
Kısa süreli gezilere giderim	62	27.3
Gitmem	36	15.9
Spor yapma alışkanlığı		
Yaparım	122	53.7
Yapmam	105	46.3

Öğrencilerin boş zamanlarında katıldıkları etkinlik alanı değerlendirildiğinde, %52.4'ünün eğlence türü etkinliğe katıldığı, sadece %20.7'sinin sıklıkla kitap okuduğu, %63.0'ının roman içerikli kitaplar okuduğu, gazetede en çok okunan bölüm değerlendirildiğinde, %56.4'ünün haber bölümlerini okuduğu, %51.1'inin televizyonda eğlence prog-

ramını seyrettiği, %68.3'ünün radyoda müzik dinlediği belirlenmiştir. Öğrencilerin, %37.9'u hafif müzik dinlediğini, %74.0'ü edebiyatla uğraşmadığını, %81.9'u bir hobisi olduğunu, %44.9'u okulda eğitsel faaliyetlere katıldığını, %50.2'si gezi ve seyahatler için ailesine bağımlı olduğunu, %53.7'si spor yaptığını ifade etmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Bazı Tanıtıcı Özelliklerine Göre Boş Zamanlarını Değerlendirdikleri Etkinlik Alanları

Tanıtıcı özellikler	Etkinlik alanları								X ² ,p
	Eğitim		Sanat		Spor		Eğlence		
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Cinsiyet									
Erkek	12	15.6	12	15.6	26	33.8	27	35.1	x ² =32.70 p=0.000
Kız	24	16.0	28	18.7	11	7.3	87	58.0	
Sınıf									
1. sınıf	12	14.6	13	15.9	14	17.1	43	52.4	x ² =10.94 p=0.280
2. sınıf	10	20.0	6	12.0	13	26.0	21	42.0	
3. sınıf	9	15.0	15	25.0	6	10.0	30	50.0	
4. sınıf	4	11.4	5	14.3	4	10.8	22	62.9	
Aile tipi									
Çekirdek aile	31	15.7	35	17.7	31	15.7	101	51.0	x ² =0.67 p=0.879
Geniş aile	4	13.8	4	13.8	6	20.7	15	51.7	
Gelir durumu									
Düşük	9	18.0	15	28.0	8	18.0	18	36.0	x ² =23.40 p=0.003
Orta	25	15.2	22	13.3	24	14.5	94	57.0	
Yüksek	1	8.3	3	25.0	4	33.3	4	33.3	
Aileyi değerlendirme									
Her açıdan mükemmel bir aile	15	17.9	12	14.3	10	11.09	47	55.0	x ² =11.92 p=0.45
Bazı açılardan mükemmel bir aile	18	14.6	24	19.5	24	19.5	57	46.3	
Pek mükemmel olmayan bir aile	2	11.1	4	22.2	2	11.1	10	55.6	
Tamamen mükemmel olmayan bir aile	1	50.0	-	-	1	50.0	-	-	

Öğrencilerin bazı tanıtıcı özellikleri ile boş zamanlarını değerlendirdikleri etkinlik incelenmiş, öğrencilerin cinsiyet ve gelir durumları ile boş zamanlarda katıldıkları etkinlik alanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır (p<0.05). Öğrenci-

lerin sınıf durumları, aile tipleri ve aileyi değerlendirme durumları ile boş zamanlarını değerlendirildiği etkinlik alanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir (p>0.05).

Tablo 4. Öğrencilerin Bazı Tanıtıcı Özelliklerine Göre Boş Zamanlarında Kitap Okuma Sıklığı

Tanıtıcı özellikler	Kitap okuma sıklığı						X ² ,p
	Sık sık		Bazen		Okumam		
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Cinsiyet							
Erkek	14	18.2	45	58.4	18	23.4	x ² =4.94 p=0.08
Kız	32	21.3	100	66.7	18	12.0	
Sınıf							
1. sınıf	17	20.7	53	65.6	12	14.6	x ² =1.66 p=0.95
2. sınıf	8	16.0	34	68.0	8	16.0	
3. sınıf	12	20.0	37	61.7	11	18.3	
4. sınıf	9	25.7	21	60.0	5	14.3	
Aile tipi							
Çekirdek aile	42	21.2	125	63.1	31	15.7	x ² =0.86 p=0.65
Geniş aile	4	13.8	20	69.0	5	17.2	
Gelir durumu							
Düşük	15	30.0	25	50.0	10	20.0	x ² =0.86 p=0.15
Orta	29	17.6	113	68.5	23	13.9	
Yüksek	2	16.7	7	58.3	3	25.0	
Aileyi değerlendirme							
Her açıdan mükemmel bir aile	17	20.2	56	66.7	11	13.1	x ² =6.71 p=0.34
Bazı açılardan mükemmel bir aile	23	18.7	80	65.0	20	16.3	
Pek mükemmel olmayan bir aile	6	33.3	7	38.9	5	27.8	
Tamamen mükemmel olmayan bir aile	-	-	2	100.0	-	-	
Toplam	46	20.3	145	63.9	36	15.9	

Öğrencilerin bazı tanıtıcı özellikleri ile boş zamanlarında kitap okuma sıklığı değerlendirildiğinde; öğrencilerin cinsiyet, sınıf, aile

tipi ve gelir durumu ile kitap okuma sıklığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$).

Tablo 5. Öğrencilerin Bazı Tanıtıcı Özelliklerine Göre Boş Zamanlarında Spor Yapma A alışkanlıkları

Tanıtıcı özellikler	Spor yapma alışkanlıkları				X ² ,p
	Yapıyor		Yapmıyor		
	Sayı	%	Sayı	%	
Cinsiyet					
Erkek	56	72.7	21	27.3	x ² =16.89 p=0.000
Kız	66	44.0	84	56.0	
Sınıf					
1. sınıf	42	51.2	40	48.8	x ² =1.46 p=0.69
2. sınıf	29	58.0	21	42.0	
3. sınıf	30	50.0	30	50.0	
4. sınıf	21	60.0	14	40.0	
Aile tipi					
Çekirdek aile	106	53.5	92	46.5	x ² =0.027 p=0.86
Geniş aile	16	55.2	13	44.8	
Gelir durumu					
Düşük	29	58.0	21	42.0	x ² =3.07 p=0.21
Orta	84	50.9	81	49.1	
Yüksek	9	75.0	3	25.0	
Aileyi değerlendirme					
Her açıdan mükemmel bir aile	47	56.0	37	44.0	x ² =0.80 p=0.84
Bazı açılardan mükemmel bir aile	66	53.7	57	46.3	
Pek mükemmel olmayan bir aile	8	44.4	10	55.6	
Tamamen mükemmel olmayan bir aile	1	50.0	1	50.0	
Toplam	122	53.7	105	46.3	

Öğrencilerin bazı tanıtıcı özellikleri ile spor yapma alışkanlıkları incelendiğinde, öğrencilerin cinsiyet durumları ile spor yapma alışkanlıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p<0.05$), erkek öğrencilerin %72.7'sinin spor yaptığı, kız öğrencilerin ise %56.0'ının spor yapmadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin sınıfı, aile tipi, gelir durumu, aileyi değerlendirme durumu ile spor yapma alışkanlıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$).

TARTIŞMA

Boş zaman etkinlikleri, insanlarda yaşamsal doyum sağlayabilir ve günlük yaşamın sıkıntı ve streslerinden uzaklaştırabilir. Boş zamanlar bireyin topluma uyum sağlamasını, kendini ifade etmesini sağlayan özgür bir alandır (Sabbağ ve Aksoy 2011). Bu çalışmada, öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme durumlarını ortaya koymak amacıyla boş zamanlarda yapılan toplam 15 durum ölçülmeye çalışılmıştır.

Öğrencilere ilk olarak boş zamanlarında en çok katıldıkları etkinlik türü sorulduğunda, ilk sırada yaklaşık yarımından fazlasının eğlence türü etkinliklere katıldığı, ikinci sırada ise kültür ve sanat etkinliklerine katıldığı belirlenmiştir.

Çalışmamızda, öğrencilerin boş zamanlarında kitap okuma alışkanlıklarında, sadece %20.0'sinin sıklıkla kitap okuduğu belirlenmiştir. Toplam içinde okunan kitap türü olarak birinci sırada roman içerikli kitapları tercih ettikleri saptanmıştır (Tablo 2). Okuma alışkanlığı öğrenilen ancak kazanılması zor bir alışkanlıktır. Bireysel açıdan okuma düşünmeye yardımcı olur, düşünme ve bilgi üretilmesini sağlar. Boş zamanları değerlendirmede okuma alışkanlığı ile ilgili olarak yapılan araştırmalarda Türkiye'de bu alışkanlığın yeterli olmadığı belirtilmektedir (Tel 2007). Öğrenciler üzerinde yapılan araştırmalarda %92 gibi büyük bir oranı yeterince okumadıklarını belirtmişlerdir (Semerci 2002). Süzer'in (1997) üniversite öğrencilerinde yaptığı boş zaman etkinliğini değerlendirmeye yönelik araştırmasında öğrencilerin birinci sırada en yüksek oranda kitap okumayı tercih ettikleri değerlendirilmiştir. Yiğit ve arkadaşlarının 2007 yılında dört hemşirelik ve 17 sağlık yüksekokulunda yaptıkları çalışmada hemşirelik öğrencilerinin %89.6'sının kitap okuduğu belirlenmiştir. Genç'in (1995) Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalında lisans öğrenimi gören 175 öğrenci ile yaptığı bir çalışmada öğrencilerin %60'ının kitap okuduğu ve %36.57'sinin roman okumayı tercih ettiği saptanmıştır. Esgin ve Karadağ'ın 2000 yılında yapmış oldukları çalışmada ise üniversite öğrencilerinin sadece %26'sının boş zamanlarında ki-

tap okuduğu belirlenmiştir. Çalışmamızın bulgusu yapılmış çalışmalarla benzerlik göstermektedir.

Okuma çağdaş olmanın ölçütlerinden birisidir. Çağdaş, yaratıcı, yapıcı ve özgür düşünceye sahip, üretken, eleştirel bakan bireylerden oluşan bir toplum olmak okuma bilinci aşılınmış bireylerle mümkündür. Çünkü toplumun gelişmeler ve değişmelere uyum sağlaması, bu bilincin sağlanması ile söz konusudur (Gömleksiz 2004). Bireyin yaşam boyu öğrenen bir kişi olabilmesi için okuma eylemini kendinde ömür boyu düzenli olarak yaşatması gerekmektedir (Odabaş ve ark. 2008). Bireyin kişiliğini geliştiren, düşünce dağarcığını zenginleştiren ve dolayısıyla onun toplumda daha iyi bir yer edinmesini sağlayan en önemli araç okuma alışkanlığıdır. Okuma alışkanlığı bir gereksinim ve zevk kaynağı olarak algılanması sonucunda kazanıldığına göre insanların bu alışkanlığı küçük yaşlardan itibaren eğitimleri süresince kazanmaları kaçınılmaz bir zorunluluktur. Okuma alışkanlığının gelişiminde bireyin çocukluk döneminde evden, okuldan ve çevreden aldığı eğitimin rolü çok büyüktür (Yılmaz 2006).

Boş zamanlarda öğrencilere gazete okuyup okumadıkları sorulmuş tamamının gazete okuduğu ve gazetede en çok okunan bölüm olarak birinci sırada haber bölümlerinin, ikinci sırada ise politika ile ilgili bölümlerin okunduğu belirlenmiştir. Araştırmamızda öğrencilere boş zamanlarında televizyon seyredip seyretmedikleri sorulmuş yine tamamının televizyon seyrettiği, televizyon programı olarak, birinci sırada eğlence programlarının yer aldığı, aynı şekilde radyo programları olarak birinci sırada müzik programlarını dinledikleri belirlenmiştir (Tablo 2). Dinledikleri müzik türleri incelendiğinde ise, birinci sırada hafif müzik, ikinci sırada ise halk müziği dinledikleri belirlenmiştir. Süzer'in (1997) araştırmasında da öğrenciler arasında boş zamanlarda yapılan etkinlikler arasında müzik dinlemenin yüksek oranda olduğu belirlenmiştir. Kır ve arkadaşlarının (2007) üniversite öğrencilerinde yapmış oldukları araştırmada da öğrencilerin en fazla dinledikleri müzik türünün birinci sırada halk müziği, ikinci sırada pop müzik olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler ilk iki sırada halk müziği ve hafif müzik dinlemeyi tercih etmektedir (Tablo 2). Üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerinde halk müziği dinlemeyi tercih ettikleri görülmektedir.

Öğrencilerin boş zamanlarında en fazla seyrettikleri film türü incelendiğinde ise, birinci sırada komedi filmleri ikinci sırada, polisiye filmleri seyrettikleri belirlenmiştir.

Aydoğan ve Gündoğdu'nun (2006) bayan öğretim elemanların boş zamanlarını değerlendirme etkinliklerini incelediği araştırmada da ilk sırada komedi filmlerinden, ikinci sırada polisiye filmlerinden hoşlandıkları belirlenmiştir.

Öğrencilere boş zamanlarında edebiyatla uğraşıp uğraşmadıkları sorulmuş büyük çoğunluğunun edebiyatla uğraşmadığı belirlenmiştir. Yine öğrencilerin %73.6'sı boş zamanlarında ev işi ile uğraştığını söylemiştir. Bu bulgunun sonucunda yüksekokulda okuyan öğrencilerin büyük çoğunluğunun evde kaldıkları ve boş zamanların da ev işleriyle uğraştıkları düşünülmüştür.

Öğrencilere boş zamanlarında okulda herhangi bir eğitsel faaliyete katılıp katılmadıkları sorulmuş yaklaşık yarıdan fazlası eğitsel faaliyete katılmadığını belirtmiştir. Ayrıca öğrencilere boş zamanlarında herhangi bir hobi ile uğraşıp uğraşmadıkları sorulmuş büyük çoğunluğu boş zamanlarında herhangi bir hobi ile uğraştığını (%81.8) belirtmiştir. Öğrencilerin boş zamanlarında seyahate gitme/tatil yapma durumları incelendiğinde ise, %54.5'i ancak ailesi gittiğinde seyahate ya da tatile gittiğini, bu konuda ailesine bağımlı olduğunu bildirmiştir (Tablo 2). Bu durum, henüz maddi yönden bağımsızlıklarını kazanmadıkları için ancak aileleriyle birlikte tatil yapabildiklerini göstermektedir. Aynı zamanda öğrencilerin boş zamanlarında spor yapma alışkanlıkları değerlendirildiğinde %53.7'sinin boş zamanlarında spor yaptığı belirlenmiştir.

Araştırmamızda öğrencilerin en çok tercih ettikleri boş zaman faaliyetlerinin daha çok kitap okumak, müzik dinlemek, film seyretmek gibi bireysel nitelikte ve pasif olduğu dikkat çekmektedir. Gençlerimizin boş zamanlarını değerlendirme yönünden bilinçli bir eğitimden geçmedikleri ve bunun sonucunda da boş zamanlarını bireysel olarak değerlendirdikleri görülmektedir.

Öğrencilerin bazı tanıtıcı özellikleri ile boş zamanlarını değerlendirdikleri etkinlik incelenmiş, öğrencilerin cinsiyet ve gelir durumları ile boş zamanlarda yapılan etkinlik alanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$). Kız öğrenciler boş zamanlarında daha çok eğlence türü etkinliklere katılırken, erkek öğrencilerin boş zamanlarında daha çok spor etkinliklerine katıldıkları görülmektedir. Balcı ve İlhan'ın (2006) yedi farklı üniversite öğrencileri ile yaptığı araştırmada erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre boş zamanlarının daha büyük bir kısmını bedensel aktivitelere ayırdığı, bayanların erkek öğrenci-

lere göre aktif katılımlı etkinliklere daha az yöneldiği ve bu tip etkinliklere daha az zaman ayırdıkları saptanmıştır. Yetiş'in (2008) çalışmasında, lise öğrencilerinde erkeklerin kızlara göre daha fazla boş zaman aktivitesine katıldığı ve kızların okul dışı etkinliklere daha az katılmakta olduğu belirtilmiştir.

Gelir durumu orta düzeyde olan öğrencilerin yarıdan fazlasının boş zamanlarında eğlence türü etkinliklere katıldıkları belirlenmiştir. Süzer (1997) araştırmasında öğrencilerin ellerine geçen aylık para miktarı arttıkça, boş zaman faaliyetleri için harcadıkları para miktarının da arttığını belirlemiştir. Genellikle öğrenciler maddi imkansızlıklar nedeniyle yapmak isteyip de yapamadıkları faaliyetleri sportif faaliyetler, müzik ve sanat ağırlıklı faaliyetler, gezilere katılmak ve kurslara katılmak olarak belirtmişlerdir.

Erkek öğrencilerin boş zamanlarında spor yapma alışkanlıkları kız öğrencilere göre daha yüksek bulunmuş, erkek öğrencilerin %72.7'sinin spor yaptığı kız öğrencilerin ise %56.0'ının spor yapmadığı belirlenmiştir. Balcı'nın 2003 yılında gerçekleştirdiği bir çalışmada erkek öğrencilerin kız öğrencilerden farklı olarak ağırlığı futbol ve basketbol oynamaya verdikleri, buna karşılık kız öğrencilerin tiyatroya, konsere ve dansa gitmeyi tercih ettikleri görülmüştür. Yine Tekin'in (2007) araştırmasında erkek öğrencilerin kızlara oranla sportif etkinliklerine daha çok katıldığı saptanmıştır. Sabbağ ve Aksoy (2011) araştırmasında spor yapmayan bayan öğrencilerin oranının erkek öğrencilerden daha fazla olduğunu bulmuştur. Terzioğlu ve Yazıcı'nın (2003) üniversite öğrencilerinde yapmış oldukları çalışmada boş zamanların değerlendirilmesinde cinsiyet ve gelir düzeyinin etkili olduğu bulunmuştur. Araştırma sonuçlarımız daha önceki araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir.

SONUÇ

Öğrencilerin boş zamanlarında yaptıkları aktiviteler çeşitlilik göstermektedir. Ancak çoğunlukla kitap okudukları, müzik dinledikleri, televizyon seyrettikleri, gazete okudukları sonucu ortaya çıkmıştır. Bu etkinliklerin genellikle evde gerçekleştirilecek türden faaliyet olmaları öğrencilerin boş zamanlarını genellikle evde edilgen olarak geçirdiklerini göstermektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda;

-Öğrencileri daha aktif etkinliklere yöneltecek programlar hazırlanması,

-Öğrencilerin boş zamanlarını en iyi şekilde değerlendirebilmeleri için bilgilendirilmesi,

-Gençlerin boş zaman kavramının önemi ni anlamalarının sağlanması,

-Üniversiteler, özellikle öğrencilerin meslek açısından kariyerine önem verdikleri kadar gençlerin entellektüel yönlerini geliştirmelerine katkıda bulunacak boş zaman faaliyetlerine de önem vermelidirler. Bu konuda üniversite bünyesinde gençlerin boş zaman faaliyetlerini gerçekleştirebilecekleri tesis, araç-gereç ve binaların temin edilmesi, organizasyonlar sunulması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Tel M (2007) Bir boş zaman aktivitesi olarak boş zaman değerlendirme, öğretim üyeleri örneği e- Journal of New World Sciences Academy, 3(1):1-15.

Süzer M (1997) Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıkları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Hacettepe Üniversitesi.

Karaküçük S (1999) Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme, Bağırhan Yayın Evi, 3. Baskı, Ankara.

Sayiner Ü (1973) Boş Zaman ve Boş Zaman Eğitimi, Gençlik Lideri El Kitabı İçerisinde, G.S.B Yayını, Ankara.

Yurtseven A (1992) Kent Çevrelerinde Rekreasyon Potansiyelinin Değerlendirilmesi ve Küçükçekmece Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, İstanbul Üniversitesi.

Başoğlu B (2004) Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Alışkanlıklarının İncelenmesi Kırıkkale Üniversitesi Örneği. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi.

Büküşoğlu N, Bayturan AF (2005) Serbest zaman etkinliklerini gençlerin psiko-sosyal durumlarına ilişkin algısı üzerindeki rolü. Ege Tıp Dergisi, 44(3);173-177.

Genç SZ (2004) Normal ve İkinci Öğretim Öğrencilerinin Boş Zaman Değerlendirmelerinin İncelenmesi Atatürk Üniversitesi Örneği. XII. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri Kitabı, Ankara, s.275-290.

Yetiş Ü (2008) Orta öğretim öğrencilerinin boş zaman değerlendirme eğilimlerinin farklı değişkenlere göre belirlenmesi. Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2(3);193-205.

Erkal M (1992) Sosyolojik Açından Spor. Filiz Kitap evi, İstanbul

Çınar V, Sanioğlu A (2004) Farklı branşlardaki beden eğitimi ve spor yüksek okulu öğrencilerinin rekreasyon faaliyetlerine katılımlarının değerlendirilmesi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11; 261-270.

Mansuroğlu S (2002) Akdeniz üniversitesi öğrencilerinin serbest zaman özellikleri ve dış mekan rekreasyon eğilimlerinin belirlenmesi. Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 15(2):53-62.

- Karaküçük S (1995) Rekreasyon (Boş zamanları değerlendirme) Kavram, Kapsam ve Bir Araştırma, Seren matbaacılık, Ankara.
- Sabbağ Ç, Aksoy E (2011) Üniversite öğrencileri ve çalışanların boş zaman etkinlikleri: Adıyaman örneği. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(4):10-23.
- Semerci Ç (2002) Türk üniversitelerinde beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin okuma alışkanlıkları. Eğitim ve Bilim, 27(125):36-43.
- Yiğit R, Esenay F, Derebent E (2007) Türkiye’de hemşirelik son sınıf öğrencilerinin profili. Cumhuriyet Üniversitesi HYO Dergisi, 11(3):1-11.
- Genç A (1995) Yabancı dilde okuma alışkanlığı. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11: 71-74.
- Esgin A, Karadağ Ö (2000) Üniversite öğrencilerinde okuma alışkanlığı. Popüler Bilim, 82; 19-23.
- Gömlüksiz M (2004) Geleceğin öğretmenlerinin kitap okumaya ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Elektronik Dergisi, 1(1):1-21.
- Odabaş H, Odabaş ZY, Polat C (2008) Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı: Ankara Üniversitesi örneği. Bilgi Dünyası, 9(2):431-465.
- Yılmaz Z (2006) Sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığı. İlköğretim Online, 5(1):1-6.
- Kır İ (2007) Yüksek öğretim gençliğinin boş zaman etkinlikleri. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17 (2):307-328.
- Aydoğan İ, Gündoğdu FB (2006) Kadın öğretim elemanlarının boş zamanlarını değerlendirme etkinlikleri. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2 (1): 217-232.
- Balcı V, İlhan A (2006) Türkiye’deki üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılım düzeylerinin belirlenmesi. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 4(1):11-18.
- Balcı V (2003) Ankara’daki üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılımlarının araştırılması. Milli Eğitim, Kültür ve Sanat Dergisi, Sayı: 158.
- Tekin M (2007) Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi meslek yüksekokulu öğrencilerinin serbest zamanlarını değerlendirme anlayış ve alışkanlıkları. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8 (13):111-120.
- Terzioğlu A, Yazıcı, M (2003) Üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme anlayış ve alışkanlıkları. Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi, 5 (2):1-31.